

Position Paper Art of Goodbye

T.a.v. Tweede Kamer der Staten-Generaal
Commissie Binnenlandse Zaken

Betreft:

[Hoorzitting / rondetafelgesprek inzake digitale nalatenschap d.d. 20 november 2019](#)

Inleiding

Voor de Commissie, Tweede Kamerleden, rondetafel-deelnemers, genodigden en overige belanghebbenden licht ik hierin onze visie toe op digitale nalatenschap. Technische en maatschappelijke ontwikkelingen maken dat we tegenwoordig allemaal een digitale persoonlijkheid (= data) hebben. Wetenschappers zien de zogenaamde *onlife persoonlijkheid* als het verlengstuk van de fysieke persoonlijkheid. Zo beschouwd, volstaat het niet meer om het beheren en veiligstellen van dierbare data enkel op dezelfde manier te reguleren als een roerend goed / bezitting (zoals een auto). We spenderen bij leven dagelijks ettelijke uren online om ons digitaal te profileren. Ons digitale overschot vult na overlijden ons stoffelijk overschot aan. Voor piëteitsvol omgaan met het digitale overschot bestaan echter nog geen spelregels. Met als gevolg dat de honderden commerciële spelers* in de *Digital Afterlife Industry* (DAI) vrij baan hebben om onze dierbare data te verzilveren, een verdienmodel waarbij nabestaanden geen enkele bescherming genieten. Als constitutief element van onze persoonschap verdienen dierbare data een duurzaam raamwerk voor ethisch handelen door alle stakeholders.

Visie op doel rondetafelgesprek

Mijn dank gaat uit naar de initiatiefnemers van dit rondetafelgesprek, commissieleden Jan Middendorp (VVD) en Monica den Boer (D66). Na afloop van deze hoorzitting hoop ik dat de kennis van de leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken over de problematiek rondom digitale nalatenschappen dusdanig vergroot is, dat u allen overtuigd bent van het belang van het ontwikkelen van wet- of regelgeving of beleid op dit terrein.

Visie op deelvragen

(i) Voor digitale nalatenschappen is in Nederland momenteel niets geregeld. In tegenstelling tot de gamechanger [RUFADAA](#) in de VS. Waar erfgenamen op uitdrukkelijke wil van hun dierbare toegang krijgen tot diens digitale kapitaal, ongeacht de Algemene Voorwaarden van Big Techs.

(ii) De problematiek omvat ruwweg tweederde van de Nederlanders (gebaseerd op onderzoek door Kantar Public/TNS Nipo en de Afdeling Klinische Psychologie Faculteit Sociale Wetenschappen, Universiteit Utrecht, 2018 'Een goed afscheid helpt je verder ... ?'). Dit percentage van de ondervraagden zou het vervelend vinden als hun nabestaanden de uitvaart naar eigen inzicht zouden regelen. In het verlengde hiervan ligt de behoefte om bij leven dierbare data veilig te stellen en/of na te laten.

(iii) Burgers zijn zich hierbij niet of nauwelijks bewust van het feit dat er geen wetgeving bestaat om de eigen wilsbeschikking voor digitale nalatenschap te borgen. De informatiebehoefte blijkt uit onze enquêtes onder twee uiteenlopende doelgroepen: zestigplussers (bevraagd tijdens de 50plusBeurs, september 2019) en millennials (bevraagd tijdens Lowlands Science, augustus 2019). Terwijl voor een toenemend aantal mensen de Instagram account inmiddels belangrijker is dan de verzameling financiële accounts.

(iv) Wij adviseren een duurzame modernisering van de Wet op de Lijkbezorging, door ook aspecten van digitaal overlijden te benoemen. Denk aan het integreren van spelregels voor digitaal uitvaren zoals bijvoorbeeld door een toevoeging aan: Hst. I.2 Algemene Bepalingen a. *lijk: het lichaam van een overledene of doodgeborene **inclusief diens digitale overschot***. En: Hst. III.1 Begravingen, Algemene Bepalingen, Art. 24 *De begraafplaatsen worden onderscheiden in gemeentelijke en bijzondere **en virtuele begraafplaatsen***. Net zoals voor actoren bij fysiek uitvaren (opdrachtgever, begrafenisondernemer, crematorium beheerder, uitvaartverzorgers, zorg- en vervoer-team et cetera), zijn ethische normen nodig voor DAI ondernemers. Verder is er de zorgplicht van de overheid om Nederlanders te wijzen op hun vrije wil en recht op data privacy. Geautomatiseerde beslissingen, of profilering zijn immers begrensd door de GDPR. Waardoor een data subject (burger) het recht heeft om niet automatisch geconserveerd (verwerkt) te worden. Andere burgerrechten onder de EU GDPR zijn het recht om conservering/verwerking te beperken, het recht op data draagbaarheid (data verplaatsen), het recht om vergeten te worden, het recht op rectificatie et cetera. In de WoL hoort de wens van de overledene centraal te staan, zowel ten aanzien van het fysieke als het online afscheid. Deze vrije wil omvat dus diverse mogelijke scenario's, slechts één daarvan betreft het overdragen van data aan erfgenamen.

Met vriendelijke groet,

Andja Bratić | [Digitale Voorzorg](#)

andja@artofgoodbye.com | +31 (0)681 43 62 12

*Onderverdeeld in vier categorieën:

1. Informatie management services - regelen de digitale nalatenschap.
2. Postume messaging services - leveren na overlijden iemand's vooraf opgenomen boodschappen af bij nabestaanden.
3. Online in memoriam services - virtuele begraafplaatsen waar overledenen herdacht en herinnerd worden.
4. Replica services - gebruiken persoonlijke data om met nieuwe content een replica te genereren van het sociale gedrag van een overledene.